

Gemeenten Gorinchem, Molenlanden en Vijfheerenlanden De Taalsnelweg naar werk

De gemeenten Gorinchem, Molenlanden en Vijfheerenlanden streven met het duale traject 'De Taalsnelweg naar werk' ernaar nieuwkomers te koppelen aan de werkvraag van lokale werkgevers. Avres verzorgt jobcoaching op de werkvloer en VluchtelingenWerk is verantwoordelijk voor het taalonderwijs, waar praktijkgerichte taal een belangrijk onderdeel van is. Ook biedt VluchtelingenWerk lessen in arbeidsparticipatie, sporten en omgaan met geld.

GEMEENTE
VIJF
HEE
REN
LAN
DEN

avres

Molenlanden

Aanleiding en doelgroep

'De Taalsnelweg naar werk' is ontstaan vanuit de overtuiging dat duurzame participatie de grootste kans van slagen heeft wanneer de vaardigheden van nieuwkomers aansluiten bij de vraag van werkgevers. In de praktijk wordt gezien dat nieuwkomers na het afronden van de inburgering nog niet het vereiste Nederlandse taalniveau hebben bereikt om tegemoet te komen aan de eisen van werkgevers om goed te kunnen functioneren op de werkvloer. Ook wordt waargenomen dat werkgevers weinig behoefte hebben aan nieuwkomers die slechts één of twee dagdelen per week kunnen worden ingezet. 'De Taalsnelweg naar werk' tracht deze vragen van werkgevers te beantwoorden door een intensief taaltraject aan te bieden van vijf dagen per week.

De pilot richt zich primair op inburgeringsplichtigen (90%) en daarnaast op gezinsmigranten (10%) die kansrijk zijn om na een kort intensief taaltraject aan het werk te kunnen. Zij hebben de potentie om A2 of B1 te behalen en hebben in het land van herkomst een arbeidsverleden. Jongere inburgeraars zonder arbeidsverleden kunnen deelnemen onder voorwaarde dat zij een scholingsverleden hebben. De gemeenten beogen in totaal 36 deelnemers te bereiken met de pilot, waarbij men streeft naar een spreiding wat betreft de verblijfsduur in Nederland, land van herkomst, leeftijd, geslacht en het stadium van het inburgeringsproces waarin men verkeert.

Doelen en verwachtingen

Het uiteindelijke doel van deze pilot is een duurzame uitstroom uit de uitkering binnen in ieder geval de duur van de pilot (één jaar). Deze uitstroom kan zowel parttime als fulltime zijn, passend bij de mogelijkheden van de deelnemers. De pilot is bovendien bedoeld om de gemeenten zich voor te laten bereiden op de nieuwe wetgeving in 2022. Er wordt daarom in de pilot zonder DUO-gelden gewerkt. Aan het eind van het traject is het streven inzichtelijk te hebben wat de mogelijkheden zijn met het beschikbare bedrag en waar eventueel bijgeschaafd dient te worden.

Werving en intake

Het uitgangspunt van de pilot is dat inburgeraars deelnemen op basis van *intrinsieke motivatie*; deelname is dus niet verplicht. Om deelnemers te enthousiasmeren hebben de gemeenten (voor de eerste groep) een informatieavond georganiseerd. Dit bleek echter niet aan te slaan bij de doelgroep, waardoor er is overgestapt op individuele gesprekken met potentiële deelnemers. In deze gesprekken wordt benadrukt dat dit project een kans voor hen is en geen geld uit hun DUO-lening kost. Aan de deelnemers wordt als tegenprestatie gevraagd zich zeven maanden (30 weken) te committeren aan de pilot middels een handtekening. Indien nodig houden de gemeenten de optie open om, voor deelnemers met een bijstandsuitkering, deelname aan de pilot verplicht te maken. De tweede groep was gemakkelijk te vormen dankzij de positieve mond-tot-mondreclame van deelnemers uit de eerste groep.

De betrokken gemeenten, VluchtelingenWerk en Avres (de gemeenschappelijke sociale dienst) kennen de doelgroep en hebben actief potentieel geschikte nieuwkomers gestimuleerd om deel te nemen. Met geïnteresseerde deelnemers wordt een brede intake afgenomen door vrijwilligers van VluchtelingenWerk, waarbij een breed beeld van hen gevormd wordt (o.a. eventuele beperkingen, het arbeidsverleden, zelfstandigheid en motivatie). Na de intake worden een taaltoets (lezen, spreken, luisteren en

schrijven) en een leerbaarheidstoets afgenomen. Op basis van de intake en de toetsen is twee keer een selectie van circa twintig deelnemers voor de pilot gemaakt. Hierbij wordt voornamelijk geselecteerd op leerbaarheid en kansrijkheid (inzetbaar in de regio) en de inschatting dat A2- of B1-taalniveau behaald kan worden aan het einde van het traject. Eveneens wordt gestreefd naar een spreiding over de gemeenten en kenmerken van deelnemers (geslacht, leeftijd, land van herkomst), wat goed gelukt is.

Activiteiten binnen traject

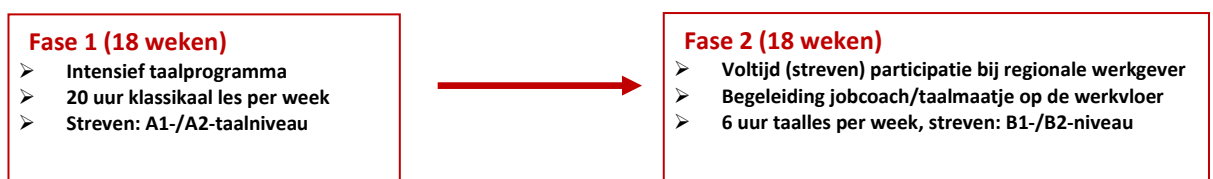
Er zijn parallel twee klassen gestart met verschillende leertempo's en verschillende einddoelen (A2- versus B1-streefniveau). Voor beide groepen bestaat het traject uit twee fasen.

In de **eerste fase** (18 weken) van de pilot ligt het primaat bij het leren van de Nederlandse taal (niveau A2/B1). Deelnemers krijgen twintig uur per week (4 x 5 uur) taallessen van NT2-docenten van VluchtelingenWerk. Voor dit traject heeft VluchtelingenWerk een extra intensief programma ontwikkeld om zo sneller het gewenste taalniveau te kunnen bereiken. De deelnemers zijn verdeeld in groepen op basis van het streefniveau (A2 of B1). Het doel was om dit streefniveau te behalen in achttien weken. Uit de taaltoetsen van Zinzib blijkt inderdaad een grote verbetering in het taalniveau tussen de intake en het einde van fase 1, hoewel het gemiddeld taalniveau aan het einde van fase 1 nog wel onder het streefniveau ligt (Bindels, Wermers, Buckle & Bennenbroek, 2020). Rondom de taallessen wordt 'praktisch leren' toegepast, door Nederlandse woorden voor zaken uit de omgeving te benoemen. Het bezoeken van lokale bedrijven was onderdeel van het programma, maar kon in verband met de lockdown niet doorgaan.

De vijfde dag wordt wekelijks benut voor extra les en activiteiten over uiteenlopende onderwerpen zoals de Nederlandse arbeidsmarkt, omgaan met geld, gezondheid en leefstijl, houding en gedrag op het werk en presenteren. Hierbij is een aantal raakvlakken met ONA en KNM uit de inburgering. Het streven is dan ook dat het volgen van deze lessen resulteert in het succesvol afsluiten van de mondelinge examinering van ONA. Deelnemers vonden wel dat er veel herhaling in het programma zat vanwege de overlap met ONA (Bindels, Wermers, Buckle & Bennenbroek, 2020). Deelnemers worden tot slot door Avres begeleid naar een functie die bij hen past.

In de **tweede fase** van de pilot ligt het primaat bij participatie; deelnemers zijn (bij voorkeur 5 dagen per week) actief in betaald werk, stage, een werkervaringsplaats of vrijwilligerswerk. Er wordt door Avres gestuurd op banen die passen bij het arbeidsverleden, de competenties en de leerbaarheid van de deelnemer en die daarnaast uitzicht bieden op betaald werk. Zij zijn hier goed in geslaagd en vonden voor de overgrote meerderheid een betaalde werkplek, stage, vrijwilligerswerk of opleiding (Bindels, Wermers, Buckle & Bennenbroek, 2020). Deelnemers worden begeleid door een jobcoach (Avres) die ondersteunt bij het soepel laten verlopen van de werkzaamheden op de werkvloer. Het aanstellen van een jobcoach gebeurde in de praktijk pas toen de kandidaten al waren begonnen met werken, waardoor jobcoaching later op gang kwam. Werkgevers gaven in het begin dan ook aan dat de jobcoaching intensiever had gemogen. Naast de participatie kunnen deelnemers twee avonden per week taallessen volgen buiten werktijd, met als doel om niveau B1 of zelfs B2 te behalen.

In principe zou deze fase moeten leiden tot het behalen van het inburgeringsexamen, maar binnen het kader van de pilot duurt deze fase achttien weken. Door de coronamaatregelen moest het traject omschakelen naar online lessen. Dit leidde tot wat vertraging en meer inzet van docenten, waarvoor extra budget nodig was. Het is uiteindelijk wel gelukt om het traject binnen de geplande periode af te ronden.

De taallessen worden gegeven in Gorinchem, op locatie bij de inburgeringsschool van VluchtelingenWerk. Vanuit de omliggende gemeenten, Vijfheerenlanden en Molenlanden, worden vervoerskosten

vergoed. Andere trainingen en activiteiten worden vanuit Gorinchem als vertrekpunt ondernomen in de gehele regio.

Naast aandacht voor taal en inburgering besteedt het traject ook aandacht aan fysieke gezondheid. De gedachte is dat het stimuleren van de fysieke gezondheid een positieve invloed heeft op de mentale gezondheid, waardoor de leerbaarheid toeneemt. ‘Bewegen Werkt’ geeft in opdracht van de gemeente voorlichting over gezonde voeding en gezond leven. Ook verzorgen zij twee uur per week sportieve activiteiten voor de deelnemers. Bij de eerste groep kwam het sporten moeizaam op gang (Bindels, Wermers, Buckle & Bennenbroek, 2020). Er was veel verzuim, wat bleek te komen doordat deelnemers het niet prettig vonden dat mannen en vrouwen samen sportten. Ook het moment van de sportles, woensdagmiddag als kinderen vrij zijn van school, kwam niet goed uit. In de tweede groep werden de sportlessen vanwege de lockdown online gegeven en was de opkomst wat beter en waren deelnemers ook positiever over de lessen.

Binnen het traject is er niet alleen sprake van maatwerk door lessen op twee verschillende taalniveaus aan te bieden, maar wordt ook gezocht naar een bedrijf of organisatie waar de deelnemer werkervaring op kan doen aansluitend bij de individuele deelnemer.

Samenvattend zijn de kernelementen van de aanpak:

- aansluiten op de arbeidsmarktvraag van werkgevers in de regio;
- les op twee verschillende taalniveaus;
- eerst intensief aan de taal werken; daarna intensief aan participatie;
- jobcoach/taalbuddy die ondersteuning kan bieden op de werkvloer;
- aandacht voor financiële vaardigheden, fysieke gezondheid en gezonde voeding tijdens traject;
- voortzetting van inburgering of taalverhoging middels lessen buiten werktijd.

Betrokken partijen en samenwerking

Overkoepelend ligt de projectleiding van dit traject bij VluchtelingenWerk. De projectleider is in beide projectfasen sturend naar alle betrokken partijen, maar heeft ook, vooral in de eerste fase, een directe rol in contact met de deelnemers en het monitoren van hun voortgang. In de tweede fase komt deze taak meer bij de jobcoaches te liggen.

Bij de pilot is er sprake van drie uitvoerders naast de gemeenten.

- *Gemeenten*: als opdrachtgever de uiteindelijke regie over uitvoering van het traject. Gemeenten nemen de rol van regievoerder op zich. Daarnaast heeft de gemeente verantwoordelijkheid voor het invullen van de wekelijkse sportieve activiteiten.
- *VluchtelingenWerk*: projectleiding, taalles, begeleiding door vrijwillige arbeidscoaches, deels invulling wekelijkse ‘vijfde dag’ (themagerichte lessen), Vluchtelingen Investeren in Participeren (VIP) en EuroWijzer.
- *Avres*: iedere deelnemende gemeente heeft een werkcoach, afkomstig van Avres, die verantwoordelijk is voor de lokale caseload. Dit beperkt zich tot praktische zaken naar deelnemers. Ook levert Avres jobcoaching tijdens tweede fase.
- *Divosa*: regiocoördinator ten behoeve van ondersteunende werkzaamheden voor de pilot, de implementatie van de nieuwe wetgeving, met als doel ook praktische dingen op te kunnen steken van dit traject en deze te kunnen meenemen in de implementatie van de nieuwe wet.

De samenwerking tussen deze partijen is goed verlopen.

Daarnaast verzorgt *Bewegen Werkt* twee uur per week sportieve activiteiten en voert *ZinZiz* een kwalitatieve evaluatie van de aanpak uit (zie Bindels, Wermers, Buckle & Bennenbroek, 2020).

De gemeenten zitten samen met de drie uitvoerders van de pilot in een stuurgroep die periodiek bij elkaar komt om op casusniveau de voortgang van de deelnemers te bespreken. De dagelijkse projectleiding van de pilot ligt in handen van VluchtelingenWerk, die afstemt met Avres en de regiocoördinator van Divosa.

De werkgevers die betrokken zijn bij het traject zijn afkomstig uit het netwerk van Avres, maar ook direct uit het netwerk van de projectleider. Een aantal contacten lag er al en daarnaast wordt het netwerk van de Rotaryclub benut om meer werkgevers te enthousiasmeren om mee te doen. Als voorwaarde wordt aan de werkgevers gesteld dat er perspectief voor de deelnemers moet zijn (mogelijkheden tot doorstroom naar werk met meer verantwoordelijkheden indien dit passend is bij de deelnemer). Werkgevers worden bij het aannemen van een statushouder sterk aangeraden om een interne buddy op de werkvloer aan te wijzen.

De **belangrijkste lessen** volgens de projectleiding:

- Werven door middel van individuele gesprekken werkt beter dan via een informatieavond. Daarbij is het belangrijk om duidelijk te zijn over wat men kan verwachten. Ook praktische zaken zoals het effect van deelname op de uitkering moeten vooraf helder zijn.
- Het is bij de intake van belang om de thuissituatie en eventuele obstakels goed in kaart te brengen. Belemmeringen zoals kinderopvang, reiskosten of geen laptop hebben, kunnen dan worden weggenomen.
- Ook culturele obstakels zoals een ongelijke rolverdeling zijn van invloed op hoe een deelnemer in het traject staat en moeten inzichtelijk gemaakt worden. Een sleutelfiguur kan hierbij een belangrijke rol spelen.
- Vier dagen in de week taallessen is zeker een aanrader voor de statushouders die daartoe in staat zijn. Het is niet voor iedereen weggelegd, maar voor deelnemers die snel leren, moet het programma zo intensief mogelijk zijn.

Zie ook:

- https://www.vijfheerenlanden.nl/Zorg/Nieuws_zorg/De_Taalsnelweg_naar_Werk_gestart
- <https://destadgorinchem.nl/lokaal/maatschappelijk/taalsnelweg-naar-werk-van-start-648278>
- <https://www.vluchtelingenwerk.nl/zuidwestnederland/als-je-denkt-dat-het-beter-kan-dan-moet-je-dat-gaan-doen>
- <https://www.digitaalburg.com/rn02/nieuws-uit-het-rivierengebied/taalsnelweg-naar-werk-van-start/>
- <https://www.samenvoordeklant.nl/nieuws-uit-den-lande/taalsnelweg-naar-werk-van-start>
- Bindels, A., Wermers, A.C.M., Buckle, A.M.N.L., Bennenbroek, F.T.C. (2020). Proces- en impactevaluatie van de taalsnelweg naar werk. Eindrapportage. Utrecht: Zinziz.
- Contactpersoon: Ellis Suur, projectleider esuur@vluchtelingenwerk.nl voor de uitvoerder. Contactpersoon voor de regievoering is Petra Verwaaij, p.verwaaij@vijfheerenlanden.nl